

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

« 28 » 08 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«КУЛЬТУРА ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ ТА ПРАКТИКУМ З ЕФЕКТИВНОЇ
ВЗАЄМОДІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ»**
(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Магістр

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Спеціальності

A2 Дошкільна освіта

(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

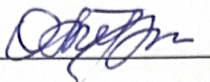
Робоча програма навчальної дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» для здобувачів вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта, другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», 2026 року.

Розробник: Денисовець І.В., к.філол.н., доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Оксана ТУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «25» серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри психології та педагогіки

Леся КЛЕВАКА

«25» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету

Віктор ЧЕРНИШОВ

«27» серпня 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		денна вибіркова
Кількість кредитів – 4	Галузь знань	
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 1	<u>A2 Дошкільна освіта</u>	Семестр 2-й
		Лекції 14 год.
		Практичні 18 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Індивідуальна робота: 0 год.
		Вид контролю: диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 32/88

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у сфері фахового мовлення та ефективної професійної комунікації, розвиток мовленнєво-комунікативної культури, оволодіння нормами сучасної української літературної мови й уміннями їх практичного застосування в різних ситуаціях професійної діяльності, а також формування навичок конструктивної, партнерської та результативної взаємодії з дітьми дошкільного віку, їхніми батьками, педагогічними працівниками та іншими учасниками освітнього процесу.

Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти з основними поняттями, принципами та нормами культури фахового мовлення і професійної комунікації в дошкільній освіті; поглибити знань про норми сучасної української літературної мови та особливості їх дотримання в усному й писемному професійному мовленні; сформувати вмінь грамотно, логічно, послідовно, переконливо та доречно висловлювати професійні думки відповідно до комунікативної ситуації; розвивати навички усного й писемного професійного мовлення, зокрема підготовки та представлення фахових повідомлень, виступів, ділових текстів і професійної документації; сформувати навички ефективної вербальної та невербальної комунікації в різних ситуаціях професійної діяльності вихователя та інших педагогічних працівників закладу дошкільної освіти; розвивати уміння встановлювати й підтримувати конструктивну взаємодію з дітьми дошкільного віку, батьками (іншими законними представниками) дітей, педагогічними працівниками та іншими учасниками освітнього процесу; практично відпрацьовувати моделі ефективної професійної взаємодії на основі аналізу комунікативних ситуацій, рольових вправ, кейсів, дискусій та інших інтерактивних форм навчання.

Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність працювати в команді.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередньо опановані дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання:

Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	ЄКТС значення	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ диф.залику	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/залику.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання

				дисципліни.
--	--	--	--	-------------

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усне опитування
- виконання практичних робіт
- тестування
- диференційований залік

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Тема 1. Культура фахового мовлення педагога дошкільної освіти: сутність, складники та професійні вимоги. Поняття культури мовлення та культури фахового мовлення: сутність, зміст і значення у професійній діяльності педагога. Основні комунікативні якості фахового мовлення педагога: правильність, точність, логічність, змістовність, доречність, виразність. Мовна та комунікативна компетентність педагога дошкільної освіти. Професійне мовлення як складник педагогічної майстерності та професійного іміджу фахівця. Основні вимоги до мовлення педагога в сучасному закладі дошкільної освіти.

Практичне заняття № 1

Тема 2. Норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Поняття мовної норми та її роль у забезпеченні культури професійного мовлення. Основні типи мовних норм сучасної української літературної мови та особливості їх дотримання у фаховій комунікації. Лексичні норми професійного мовлення: точність слововживання, нормативність термінології, уникнення мовних помилок. Граматичні, орфоепічні та акцентуаційні норми в усному професійному мовленні педагога. Типові мовні помилки у професійному мовленні та способи їх виявлення й корекції.

Практичне заняття № 2

Тема 3. Мовленнєва майстерність фахівця дошкільної освіти: точність, логічність, доречність, виразність. Мовленнєва майстерність педагога: поняття, структура та основні характеристики. Точність, логічність і послідовність як основні характеристики ефективного професійного мовлення. Доречність і доступність мовлення як умови результативної педагогічної комунікації. Виразність професійного мовлення: мовні та позамовні засоби її забезпечення. Усний публічний виступ педагога: структура, підготовка, аргументація та засоби привернення й утримання уваги аудиторії.

Практичне заняття № 3–4

Тема 4. Професійна комунікація в дошкільній освіті: стратегії, тактики та засоби ефективної взаємодії. Поняття професійної комунікації та її особливості в системі дошкільної освіти. Структура, функції та принципи ефективної професійної комунікації. Комунікативні стратегії та тактики: сутність, види та особливості застосування в професійній діяльності педагога. Вербальні та невербальні засоби професійної взаємодії. Активне слухання, емпатія та зворотний зв'язок як умови ефективної професійної комунікації.

Практичне заняття № 5–6

Тема 5. Партнерська взаємодія педагога з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками. Партнерська взаємодія як сучасний принцип організації комунікації в дошкільній освіті. Особливості педагогічного спілкування з дітьми дошкільного віку. Педагогічно доцільне мовлення у взаємодії з дитиною: вимоги, прийоми та комунікативні бар'єри. Особливості професійної комунікації педагога з батьками (іншими законними представниками) дітей. Діалогічність, довіра, толерантність та партнерство як основа ефективної взаємодії з родиною вихованця.

Практичне заняття № 7

Тема 6. Комунікативна взаємодія в педагогічному колективі: діалог, командна робота, зворотний зв'язок. Особливості професійної комунікації в педагогічному колективі закладу дошкільної освіти. Ділове спілкування педагога: принципи, форми та правила професійної взаємодії. Командна взаємодія як умова ефективної діяльності педагогічного колективу. Конструктивний зворотний зв'язок у професійній комунікації: принципи та способи надання. Комунікативна етика, професійна толерантність і культура взаємодії в педагогічному колективі.

Практичне заняття № 8

Тема 7. Конфліктна комунікація та конструктивне розв'язання професійних комунікативних ситуацій. Поняття конфлікту та конфліктної комунікації: причини й особливості виникнення в професійному середовищі. Основні типи конфліктних ситуацій у системі дошкільної освіти та чинники їх виникнення. Стратегії поведінки в конфлікті та їх характеристика. Технології конструктивного розв'язання конфліктів: діалог, переговори, медіація та пошук взаємоприйнятної рішення. Профілактика комунікативних конфліктів і формування культури ненасильницької та партнерської взаємодії.

Практичне заняття № 9

**8. Структура навчальної дисципліни
для денної форми здобуття освіти**

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ						
Тема 1. Культура фахового мовлення педагога дошкільної освіти: сутність, складники та професійні вимоги	16	2	2			12
Тема 2. Норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні	16	2	2			12
Тема 3. Мовленнєва майстерність фахівця дошкільної освіти: точність, логічність, доречність, виразність	20	2	4			14
Тема 4. Професійна комунікація в дошкільній	20	2	4			14

освіті: стратегії, тактики та засоби ефективної взаємодії						
Тема 5. Партнерська взаємодія педагога з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками	16	2	2			12
Тема 6. Комунікативна взаємодія в педагогічному колективі: діалог, командна робота, зворотний зв'язок	16	2	2			12
Тема 7. Конфліктна комунікація та конструктивне розв'язання професійних комунікативних ситуацій	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем 1	120	14	18			88
Усього годин	120	14	18			88

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття або перелік питань	Кількість годин
Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин для денної форми
Практичне заняття 1. Поняття культури мовлення та культури фахового мовлення: сутність, зміст і значення у професійній діяльності педагога. Основні комунікативні якості фахового мовлення педагога: правильність, точність, логічність, змістовність, доречність, виразність. Мовна та комунікативна компетентність педагога дошкільної освіти. Професійне мовлення як складник педагогічної майстерності та професійного іміджу фахівця. Основні вимоги до мовлення педагога в сучасному закладі дошкільної освіти.	2
Практичне заняття 2. Поняття мовної норми та її роль у забезпеченні культури професійного мовлення. Основні типи мовних норм сучасної української літературної мови та особливості їх дотримання у фаховій комунікації. Лексичні норми професійного мовлення: точність слововживання, нормативність термінології, уникнення мовних помилок. Граматичні, орфоепічні та акцентуаційні норми в усному професійному мовленні педагога. Типові мовні помилки у професійному мовленні та способи їх виявлення й корекції.	2
Практичне заняття 3. Мовленнєва майстерність педагога: поняття, структура та основні характеристики. Точність, логічність і послідовність як основні характеристики ефективного професійного мовлення.	2
Практичне заняття 4. Доречність і доступність мовлення як умови результативної педагогічної	2

комунікації. Виразність професійного мовлення: мовні та позамовні засоби її забезпечення. Усний публічний виступ педагога: структура, підготовка, аргументація та засоби привернення й утримання уваги аудиторії.	
Практичне заняття 5. Поняття професійної комунікації та її особливості в системі дошкільної освіти. Структура, функції та принципи ефективної професійної комунікації.	2
Практичне заняття 6. Комунікативні стратегії та тактики: сутність, види та особливості застосування в професійній діяльності педагога. Вербальні та невербальні засоби професійної взаємодії. Активне слухання, емпатія та зворотний зв'язок як умови ефективної професійної комунікації.	2
Практичне заняття 7. Партнерська взаємодія як сучасний принцип організації комунікації в дошкільній освіті. Особливості педагогічного спілкування з дітьми дошкільного віку. Педагогічно доцільне мовлення у взаємодії з дитиною: вимоги, прийоми та комунікативні бар'єри. Особливості професійної комунікації педагога з батьками (іншими законними представниками) дітей. Діалогічність, довіра, толерантність та партнерство як основа ефективної взаємодії з родиною вихованця.	2
Практичне заняття 8. Особливості професійної комунікації в педагогічному колективі закладу дошкільної освіти. Ділове спілкування педагога: принципи, форми та правила професійної взаємодії. Командна взаємодія як умова ефективної діяльності педагогічного колективу. Конструктивний зворотний зв'язок у професійній комунікації: принципи та способи надання. Комунікативна етика, професійна толерантність і культура взаємодії в педагогічному колективі.	2
Практичне заняття 9. Поняття конфлікту та конфліктної комунікації: причини й особливості виникнення в професійному середовищі. Основні типи конфліктних ситуацій у системі дошкільної освіти та чинники їх виникнення. Стратегії поведінки в конфлікті та їх характеристика. Технології конструктивного розв'язання конфліктів: діалог, переговори, медіація та пошук взаємоприйнятної рішення. Профілактика комунікативних конфліктів і формування культури ненасильницької та партнерської взаємодії.	2
Разом	18

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття або перелік питань	Кількість годин
Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Самостійна робота є однією з форм організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Метою самостійної роботи для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти є: поглиблення та систематизація теоретичних знань про культуру фахового мовлення, норми сучасної української літературної мови, мовленнєву майстерність педагога, стратегії й тактики професійної комунікації та ефективної взаємодії в дошкільній освіті; розвиток умінь самостійно аналізувати мовленнєві та комунікативні ситуації, застосовувати норми професійного мовлення, добирати ефективні комунікативні стратегії й тактики, здійснювати конструктивну взаємодію з дітьми дошкільного віку, їхніми батьками, педагогічними працівниками та іншими учасниками освітнього процесу, а також удосконалювати навички самоконтролю, самоаналізу та конструктивного розв'язання комунікативних конфліктів.

Види самостійної роботи здобувача:

- опрацювання навчального матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення за списками літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;
- презентація теоретичного матеріалу за допомогою різноманітних дидактичних засобів;
- відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри);
- підготовка до складання диференційованого заліку.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ		
Тема 1. Культура фахового мовлення педагога дошкільної освіти: сутність, складники та професійні вимоги		
1	Вплив мовленнєвої культури педагога на формування мовленнєвого середовища закладу дошкільної освіти	6
2	Самооцінювання культури власного професійного мовлення: критерії, типові труднощі та шляхи вдосконалення.	6
Тема 2. Норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні		
3	Особливості функціонування професійної та педагогічної термінології в сучасному освітньому дискурсі	6
4	Мовна культура цифрової професійної комунікації педагога: типові помилки та способи їх уникнення	6
Тема 3. Мовленнєва майстерність фахівця дошкільної освіти: точність, логічність, доречність, виразність		
5	Інтонація, темп, тембр і паузування як засоби впливу на сприймання педагогічного мовлення	6
6	Мовленнєва імпровізація в професійній діяльності	8

	педагога: можливості, переваги та ризики	
Тема 4. Професійна комунікація в дошкільній освіті: стратегії, тактики та засоби ефективної взаємодії		
7	Комунікативні бар'єри у професійній діяльності педагога дошкільної освіти та шляхи їх подолання	6
8	Особливості професійної комунікації в онлайн-середовищі: цифровий етикет, правила ділового листування та комунікативна безпека	8
Тема 5. Партнерська взаємодія педагога з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками		
9	Педагогічна підтримка та позитивна комунікація як засоби створення психологічно безпечного освітнього середовища для дитини	6
10	Комунікація з батьками у складних ситуаціях: повідомлення про труднощі дитини, обговорення проблемних питань та збереження партнерських відносин	6
Тема 6. Комунікативна взаємодія в педагогічному колективі: діалог, командна робота, зворотний зв'язок		
11	Комунікативна культура як чинник формування сприятливого психологічного клімату в педагогічному колективі	6
12	Особливості професійної комунікації під час педагогічних нарад, консилиумів, засідань та спільного планування освітньої діяльності	6
Тема 7. Конфліктна комунікація та конструктивне розв'язання професійних комунікативних ситуацій		
13	Комунікативна профілактика конфліктів у взаємодії учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти	6
14	Емоційна саморегуляція педагога в конфліктній ситуації як умова конструктивної професійної взаємодії	6
	Разом	88

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, а також інтерактивні методи, спрямовані на формування професійних і комунікативних навичок здобувачів вищої освіти.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекційних і практичних занять, індивідуальних та групових консультацій, а також у процесі самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Під час проведення лекційних і практичних занять використовуються такі словесні методи, як розповідь, пояснення, бесіда, лекція, дискусія, обговорення, постановка проблемних запитань, аналіз та інтерпретація професійних комунікативних ситуацій.

До наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать ілюстрація, демонстрація, використання мультимедійних презентацій, схем, таблиць, прикладів професійного мовлення, відеоматеріалів та інших дидактичних матеріалів.

Вибір практичних методів навчання зумовлений змістом дисципліни та її практикоорієнтованою спрямованістю. Під час практичних занять застосовуються вправи на

вдосконалення усного й писемного професійного мовлення, аналіз мовленнєвих і комунікативних ситуацій, моделювання професійних ситуацій, виконання комунікативних завдань, рольові та ділові ігри, ситуаційні вправи, робота з кейсами, тренінгові вправи, взаємооцінювання та самооцінювання.

Особливе значення у викладанні дисципліни мають інтерактивні методи навчання, спрямовані на формування soft skills, зокрема навичок ефективної комунікації, командної роботи, лідерства, критичного мислення, емоційної саморегуляції, конструктивного розв'язання конфліктів та прийняття рішень. З цією метою використовуються робота в малих групах і парах – для спільного аналізу професійних ситуацій, обговорення проблемних питань, вироблення комунікативних рішень і взаємного оцінювання; кейс-метод – для аналізу реальних і змодельованих ситуацій професійної взаємодії педагога з дітьми, батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу; рольові ігри – для практичного відпрацювання моделей професійної комунікації, педагогічного діалогу, взаємодії з батьками та конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій; ділові ігри та моделювання професійних ситуацій – для розвитку навичок прийняття комунікативних рішень, аргументації, ведення діалогу, переговорів і командної взаємодії; дискусії та дебати – для розвитку критичного мислення, уміння аргументовано висловлювати й відстоювати власну позицію, слухати співрозмовника та враховувати альтернативні погляди; тренінгові вправи – для розвитку активного слухання, емпатії, надання конструктивного зворотного зв'язку, самопрезентації та емоційної саморегуляції; метод «мозкового штурму» – для генерування варіантів розв'язання проблемних комунікативних ситуацій і розвитку творчого підходу до професійної взаємодії; рефлексивні методи – для самоаналізу власного мовлення, комунікативної поведінки, визначення сильних сторін і напрямів подальшого професійного вдосконалення.

15. Методи

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу здійснюється шляхом усного опитування та оцінювання знань і практичних умінь під час практичних занять, оцінювання виконання практичних завдань, самостійної роботи, проведення тестування, письмових робіт, аналізу й розв'язання професійних комунікативних ситуацій, виконання кейсів, а також індивідуальних співбесід із здобувачами вищої освіти під час консультацій.

Вибір конкретних форм і методів поточного контролю визначається викладачем відповідно до змісту навчальної теми, виду навчальної діяльності та рівня підготовленості здобувачів вищої освіти і доводиться до їхнього відома на першому занятті.

Під час оцінювання практичних робіт враховуються правильність і повнота виконання завдань, обґрунтованість запропонованих рішень, уміння застосовувати теоретичні положення в змодельованих професійних ситуаціях, культура фахового мовлення, здатність до аргументованої комунікації, конструктивної взаємодії та рефлексії результатів власної діяльності.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» за видами робіт

<i>Види робіт/контролю</i>	<i>Перелік тем</i>
---------------------------------------	---------------------------

	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7		
	Практичне заняття								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Опитування	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Тестування		2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Всього за темами	6	8	8	8	8	8	8	8	8
Диференційований залік	30								
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100								

У таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти демонструє глибоке розуміння теоретичного матеріалу, уміє застосовувати набуті знання для розв'язання практичних і професійних комунікативних ситуацій, обґрунтовує запропоновані рішення. Робота належним чином оформлена, висновки змістовні, логічні та відображають здатність до практичного застосування отриманих знань і навичок.
1	Завдання практичної роботи виконано переважно в повному обсязі, але допущено окремі несуттєві помилки або неточності. Здобувач демонструє достатнє розуміння навчального матеріалу та здатність

	застосовувати його під час виконання практичних завдань, однак обґрунтування окремих відповідей є неповним. Висновки сформульовано, проте вони не повною мірою відображають результати виконаної роботи.
0,5	Завдання практичної роботи виконано частково або з помітними недоліками. Здобувач демонструє фрагментарне розуміння навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у виконанні окремих завдань, має труднощі із застосуванням теоретичних знань у практичних ситуаціях. Висновки сформульовано частково або вони недостатньо обґрунтовані.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,1 \times 20 = 2$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснено у повному обсязі, самостійно та без суттєвих помилок. Здобувач вищої освіти демонструє глибоке розуміння опрацьованого матеріалу, уміння аналізувати, узагальнювати та систематизувати інформацію, застосовувати набуті знання до розв'язання професійних і комунікативних ситуацій. Результати роботи належно обґрунтовані та свідчать про високий рівень сформованості відповідних умінь і навичок.
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснено у достатньому обсязі, однак містить окремі помилки, неточності або недостатньо повне обґрунтування окремих положень. Здобувач вищої освіти демонструє розуміння основного змісту опрацьованого матеріалу та здатність застосовувати набуті знання під час виконання завдань. Результати роботи дають можливість оцінити достатній рівень сформованості відповідних умінь і навичок.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснено частково або з помітними недоліками. Робота містить суттєві неточності, неповні відповіді, недостатню аргументацію або поверхове опрацювання матеріалу. Здобувач вищої освіти демонструє фрагментарне розуміння змісту завдання та має труднощі із застосуванням отриманих знань у професійних ситуаціях. Результати роботи дають можливість оцінити початковий або недостатній рівень сформованості відповідних умінь і навичок.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням, не розкривають їх змісту чи виконані із суттєвими помилками. Здобувач вищої освіти не продемонстрував належного розуміння опрацьованого матеріалу та здатності застосовувати його під час виконання завдань.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість

1			балів (1×30=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
---	--	--	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

- на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів.
- **1. Поточний контроль.** Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином: робота на практичних заняттях (усні відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.
- Присутність на практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності здобувача вищої освіти на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.
- Здобувач вищої освіти, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку, допускається до підсумкового контролю з дисципліни.
- 2. Підсумковий контроль** Підсумковим контролем є диференційований залік. Здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Денисовець І.В. Конспект лекцій із дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026. 120 с.

2. Денисовець І.В. Методичні вказівки до практичних занять із дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» для здобувачів

другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 20 с.

3. Денисовець І.В. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Культура фахового мовлення та практикум з ефективної взаємодії в дошкільній освіті» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта студентів. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026. 56 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бардакова Ю.Є. Уживаймо влучно, або Як уникнути найпоширеніших помилок. Харків: Основа, 2021. 144 с.

2. Боліак Т.М. Культура мовлення учителя початкової школи як складова професійної комунікативної компетентності. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. № 1. С. 97–102.

3. Вознюк Г.Л., Булик-Верхола С.З., Васишин І.П. та ін. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчальний посібник-практикум. 3-тє вид. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 328 с.

4. Голота Н.М., Карнаухова А.О. Зміст і структура підготовки майбутніх вихователів до формування комунікативної компетентності у дітей дошкільного віку. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2024. № 41(1). С. 65–70.

5. Данильченко І.Г. Культура мовлення як складник формування комунікативної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2024. № 3 (56). С. 42–49.

6. Данилюк О.В., Лоза Ю.О., Купчик Л.М. Культура професійного спілкування вчителя початкової школи у системі фахової підготовки. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2023. № 6. С. 25–29.

7. Кузьміна І.В., Столярчук О.М. Прикладні аспекти формування культури усного мовлення у студентської молоді. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2023. № 4. С. 137–142.

8. Любчак Л.В., Комарівська Н.І., Дабіжа Л.В. Культура мовлення і спілкування як складові фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2023. Вип. 73. С. 63–68.

9. Мамчур Л.І. Комунікативно-корпоративна культура педагога : навчальний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024.

10. Микитюк О.Р. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 236 с.

11. Нестеренко Н.П. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник-практикум. Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2024. 86 с.

12. Опалюк О.М., Лісова Л.О. Формування риторичної культури мовлення фахівців спеціальної освіти. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. 2022. № 20. С. 111–118.

13. Пентиліук М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 222 с.

14. Роганова М.В., Сирова Ю.В., Притулак Л.М. Підготовка майбутнього вихователя до роботи з розвитку мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей старшого дошкільного віку. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2025. № 24. С. 99–112.

Допоміжна

1. Азарова Л.Є., Радомська Л.А. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах : підручник. 2-ге вид., допов. Вінниця : ВНТУ, 2024. 276 с.
2. Вихованець І.Р. Розмовляймо українською. Київ : Пульсари, 2012. 160 с.
3. Городенська К.Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2019. 208 с.
4. Дворецька Ю. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. Харків: Основа, 2021. 128 с.
5. Денисовець І.В. Універбація: спосіб словотворення чи різновид вторинної номінації. *Українська мова*. 2025. Вип. 4 (96). С. 27–39.
6. Денисовець І.В. Становлення та розвиток термінів на означення способів словотворення в українській дериватології. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка*. Дрогобич: Вид-во дім «Гельветика». 2022. Вип. 56. Т. 4. 226 с., С. 33–39.
7. Денисовець І.В. Тенденції становлення й розвитку терміна *усічення* в українській дериватології. *Мова. Література. Фольклор*. 2022. № 2. С. 7–15.
8. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. Поточна редакція станом на 01.01.2026.
9. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : наказ Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21.
10. Про затвердження Державного стандарту дошкільної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2025 № 1557.
11. Avari P., Hamel E., Schachter R. E., Hatton-Bowers H. Communication with families: Understanding the perspectives of early childhood teachers. *Journal of Early Childhood Research*. 2023. Vol. 21. №. 2. P. 241–255.
12. Aleksić G., Bebić-Crestany D., Kirsch C. Factors influencing communication between parents and early childhood educators in multilingual Luxembourg. *International Journal of Educational Research*. 2024. Vol. 124. P. 1–14.
13. Denysovets I., Horodenska K., Nikolashyna T. Formation and development of the concept of «Word Formation Category» in the derivatology of the modern Ukrainian literary language. *Revista on line de Política e Gestão Educacional*. 2025. Vol. 29. P. 1–15.
14. Kononets N., Denysovets I., Mokliak O., Tyminska I. Didactic model of masters of philology training for cultural and educational activities under distance learning conditions. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*. Vol. 13 (5). 2022. PP. 87–96.
15. Putri H.A., Sudrajat A. Embedding effective communication in early childhood learning in schools: Experience from early childhood teachers. *Child Care in Practice*. 2024/2025. P. 190–209.

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7906>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. База даних «Законодавство України». Нормативно-правові акти у сфері дошкільної освіти, зокрема чинний Закон України «Про дошкільну освіту»: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20?utm_source
3. Міністерство освіти і науки України. Нормативні документи, професійні стандарти, матеріали щодо розвитку дошкільної освіти: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti?utm_source
4. ERIC (Education Resources Information Center). Міжнародна база наукових публікацій з педагогіки, освіти, професійної комунікації та дошкільної освіти: https://doaj.org/?utm_source
5. ScienceDirect. Наукова платформа Elsevier для пошуку сучасних досліджень з раннього дитинства, педагогічної взаємодії, комунікації, конфліктів та професійного благополуччя педагогів: https://www.sciencedirect.com/?utm_source

6. Pressbooks – Communication Skills in Early Childhood Education. Відкритий англомовний навчальний ресурс, безпосередньо присвячений комунікативним навичкам фахівців дошкільної освіти; охоплює професіоналізм, культуру, комунікацію та взаємодію: https://pressbooks.openeducationalberta.ca/saitececomn/?utm_source